

PRECIZĂRI METODOLOGICE

privind cercetarea statistică

SERV TS - Indicatori pe termen scurt în servicii

NORME DE COMPLETARE

Chestionarul completat cu date de către întreprindere trebuie să poarte semnătura conducătorului unității precum și ștampila acesteia. De asemenea, solicităm ca întreprinderea să marcheze, în rubricile corespunzătoare din cartușul „Autentificare date declarate”, capitolele cu date și cele fără date, după caz.

Capitolul: Date de identificare - conține informații referitoare la identificarea întreprinderii, preluate din Registrul statistic al agenților economici și sociali (REGIS) care constituie baza de sondaj pentru anchetele statistice de întreprindere.

Se cere întreprinderii să comunice eventualele modificări/corecții intervenite la: codul fiscal (Codul unic de identificare), denumire, adresă, forma de proprietate, forma juridică, adresa de e-mail și activitatea principală exercitată (clasa CAEN Rev.2).

Modificările vor fi completate în rubricile corespunzătoare prin suprascriere.

Capitolul 1: Statistica raportării cuprinde informații referitoare la situația întreprinderii în caz de nonrăspuns. Se completează de către reprezentantul Direcției Județene de Statistică.

Capitolul 2: Modificări, restructurări ale întreprinderii se completează cu informații potrivit cauzelor ce duc la discontinuități semnificative în rezultatele activității, comparativ cu perioada precedentă.

Modificări organizatorice se marchează în cazul în care întreprinderea continuă să existe, dar s-au produs diminuări sau creșteri importante ale activelor.

Evenimente se marchează în cazul în care restructurarea a condus practic la desființarea întreprinderii, asociată de regulă cu apariția unor întreprinderi noi.

DEFINIȚII , CLASIFICĂRI ȘI NOMENCLATOARE UTILIZATE

Întreprinderea reprezintă cea mai mică grupare de unități legale care se constituie ca o unitate organizațională de producție de bunuri sau servicii și care beneficiază de autonomie de decizie, preponderent pentru asigurarea resurselor sale curente. O întreprindere exercită una sau mai multe activități economice în una sau mai multe locații.

Clasificarea Activităților din Economia Națională (CAEN Rev.2), aprobată prin H.G. nr. 656 din 6 octombrie 1997, cu modificările și completările ulterioare și Ordinele Președintelui INS nr.601/2002 și nr. 337/2007 a intrat în vigoare la data de 01.01.2008. Potrivit Art.3, “CAEN Rev.2 se aplică în toate domeniile de activitate economică și socială și este obligatorie pentru toate organele administrației publice centrale și locale, unități bugetare, agenți economici indiferent de forma de proprietate, organizații sindicale, profesionale și politice, fundații, asociații și alte persoane fizice și juridice, la completarea documentelor oficiale ori de câte ori se cere precizarea activității”.

O **activitate** are loc atunci când prin combinația de resurse – echipamente, forță de muncă, tehnici de producție, fluxuri de informații sau produse – se realizează bunuri sau servicii. În practică, majoritatea

unităților de producție efectuează mai multe activități economice fiind necesară identificarea activității principale pentru a încadra unitatea într-o clasă de activitate (patru cifre) potrivit clasificării CAEN Rev.2.

Activitatea principală, este acea activitate care contribuie în cea mai mare măsură la valoarea adăugată totală a unității luate în considerare. Activitatea principală astfel identificată asigură, în mod necesar, 50% sau mai mult, din valoarea adăugată totală a unității. **În caz de neclarități privind modul de codificare, vă rugăm să contactați specialiștii Direcției Județene de Statistică.**

Activități secundare sunt acele activități care, alături de activitatea principală, produc bunuri și servicii destinate a fi vândute către terți.

În cazul în care o întreprindere, pe lângă activitatea principală, desfășoară mai multe activități secundare pentru care ține contabilitate distinct (poate furniza informații referitoare la valoarea producției, consumul intermediar, costul manoperei și surplusul operațional, forța de muncă și formarea capitalului fix brut), atunci întreprinderea trebuie să furnizeze date atât pentru activitatea principală cât și pentru cele secundare în capitolele NR și SAL.

Prin convenție, întreprinderile cu număr mediu de salariați sub 50 pot completa, în capitolele "NR" și "SAL" doar datele corespunzătoare coloanei „Total unitate”, fără detalieri pe activități.

Nomenclatorul de forme de proprietate

Descriere	Cod	Descriere	Cod
Proprietate integrală de stat	10	Proprietate privată (capital social privat românesc sau românesc și străin)	
		• Integral românesc	31
		• Românesc și străin	32
Proprietate majoritară de stat (capital social de stat peste 50%)		Proprietate cooperatistă	40
• Stat+privat românesc	21	Proprietate obștească	50
• Stat+ străin	22		
• Stat+ privat românesc + străin	23		
Proprietate majoritară privată (capital social privat peste 50%)		Proprietate integrală străină	60
• Stat+privat românesc	26	Proprietate publică de interes național și local (instituții și unități de interes public)	70
• Stat+ străin	27		
• Stat+ privat românesc + străin	28		

Nomenclatorul de forme juridice

Descriere	Cod
Regie autonomă (RA)	1
Societate în nume colectiv (SNC)	2
Societate în comandită simplă (SCS)	3
Societate în comandită pe acțiuni (SCA)	4
Societate pe acțiuni (SA)	5
Societate cu răspundere limitată (SRL)	6
Societate (cooperativă) mesteșugărească (OC1)	7
Societate (cooperativă) de consum (OC2)	8
Societate (cooperativă) de credit (OC3)	9
Sucursale firme straine (cu personalitate juridică)	15
Alte forme juridice	29

Capitolul CA

Scopul cercetării constă în realizarea de statistici armonizate la standardele Uniunii Europene, privind activitățile de comerț și servicii, desfășurate de către întreprinderile de pe teritoriul României. Capitolul CA reprezintă instrumentul principal pentru calculul indicilor cifrei de afaceri din servicii, conform Regulamentelor Uniunii Europene nr.1165/1998 și 1158/2005 privind indicatorii pe termen scurt.

Sfera de cuprindere – Întreprinderile cu personalitate juridică, cu activitatea principală diviziune/grupă/clasă CAEN Rev.2: 45, 46, 47, 49 ÷ 53, 55, 56, 58 ÷ 63, 68, 69, 702, 71, 73, 74, 77, 78, 79, 80, 812, 82, 92, 932, 9313, 96 .

Cifra de afaceri (exclusiv TVA) se calculează prin însumarea veniturilor facturate rezultate din vânzări de bunuri, vânzări de mărfuri, executarea de lucrări și prestarea de servicii, mai puțin rabaturile, remizele și alte reduceri acordate clienților.

Subvențiile primite de la autoritățile publice sau instituții ale UE **sunt incluse** în cifra de afaceri.

Nu sunt incluse în cifra de afaceri accizele, vânzarea propriilor terenuri și a activelor fixe.

Capitolul NR

Activitatea principală este identificată prin metoda ordinii descrescătoare (de sus în jos) ca fiind cea activitate care contribuie în cea mai mare măsură la valoarea adăugată totală a unității luate în considerare. Activitatea principală astfel identificată asigură, în mod necesar, 50% sau mai mult, din valoarea adăugată totală a unității. Codificarea activităților se determină pe baza Clasificării Activităților din Economia Națională - CAEN rev.2- la nivel de clasă (cod de 4 cifre). **În caz de neclarități privind modul de codificare, vă rugăm să contactați specialiștii Direcției Regionale/Județene de Statistică..** **Activități secundare** sunt acele activități care, alături de activitatea principală, produc bunuri și servicii destinate a fi vândute către terți.

În cazul în care o întreprindere, pe lângă activitatea principală desfășoară mai multe activități secundare pentru care ține contabilitate distinct (poate furniza informații referitoare la valoarea producției, consumul intermediar, costul manoperei și surplusul operațional, forța de muncă și formarea capitalului fix brut) atunci întreprinderea trebuie să furnizeze date atât pentru activitatea principală cât și pentru cele secundare.

În **Capitolul NR: “Numărul persoanelor ocupate și timpul de lucru”** datele se înscriu pe activități la **nivel de clasă (4 cifre)**, începând cu activitatea principală (care definește profilul unității și care coincide cu codul CAEN Rev.2 specificat în cartușul privind datele de identificare ale unității). Din însumarea datelor pe activități rezultă totalul pe întreaga unitate.

Unitățile cu număr mediu de salariați sub 50 pot completa, în Cap. NR și Cap. SAL, doar datele corespunzătoare coloanei “Total unitate”, fără detalieri pe activități.

• În **rd.1** se înscrie **efectivul salariaților la sfârșitul lunii (excl. salariații cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat)** care cuprinde persoanele cu **contract individual de muncă/raport de serviciu** pe durată determinată sau nedeterminată (inclusiv lucrătorii sezonieri, managerul sau administratorul) al căror contract de muncă/raport de serviciu nu a fost suspendat, fiind valabil în ultima zi a lunii pentru care se completează chestionarul. **Nu sunt cuprinși salariații detașați la lucru în străinătate și cei care cumulează mai multe funcții și nu au funcția de bază la unitatea raportoare.** Pentru a evita dubla/multipla înregistrare vă rugăm să respectați definiția din Codul fiscal (cu modificările și completările ulterioare) referitoare la activitatea dependentă la funcția de bază, respectiv „orice activitate desfășurată în baza unui contract individual de muncă sau a unui statut special prevăzut de lege, declarată angajatorului ca funcție de bază de către angajat; în cazul în care activitatea

se desfășoară pentru mai mulți angajatori, angajatul este obligat să declare fiecăruia locul unde exercită funcția pe care o consideră de bază”.

- În rd.2 sunt cuprinși salariații al căror **contract de muncă/raport de serviciu** a fost suspendat, indiferent de luna când s-a produs suspendarea, fiind într-una din situațiile prevăzute de Lg. nr.53/2003 - Codul muncii republicată, cu modificările și completările ulterioare, în art. 49-54, privind “Suspendarea contractului individual de muncă” și Lg. nr.161/2003, art. 87 de la Titlul III secțiunea 2, referitor la suspendarea raportului de serviciu (exemple: concediu de maternitate, concediu pentru incapacitate temporară de muncă, exercitarea unei funcții în cadrul unei autorități executive, legislative ori judecătorești, pe toată durata mandatului, ș.a.)

- În rd.3 se înscrie **numărul mediu al salariaților**, care reprezintă media aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice de salariați (**excl. cei al căror contract de muncă/raport de serviciu este suspendat**) din luna respectivă - inclusiv din zilele de repaus săptămânal și sărbători legale - împărțită la numărul total al zilelor calendaristice. În efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu **se cuprind** și salariații aflați în incapacitate temporară de lucru (concediu medical) pe perioada când aceștia sunt **plătiți din fondul de salarii**. În efectivul zilnic al salariaților luat în calculul numărului mediu **nu se cuprind**: salariații aflați în concedii fără plată, în grevă, detașați la lucru în străinătate. În zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare se ia în calcul ca efectiv zilnic numărul salariaților din ziua precedentă, mai puțin cei al căror contract de muncă/raport de serviciu a încetat în această zi. În cazul când unitatea a fost înființată sau și-a încetat activitatea în cursul lunii, se iau în calcul efectivele zilnice numai în perioada în care a funcționat, iar suma rezultată se împarte la numărul total al zilelor calendaristice din luna respectivă.

Salariații care nu sunt angajați cu normă întreagă se includ în numărul mediu, proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă (ex.: persoana care lucrează jumătate de normă se ia în calculul efectivului zilnic cu 0,5 în loc de valoarea 1).

Salariații detașați se iau în calculul numărului mediu la unitatea de la care își încasează drepturile salariale. Salariații aflați în delegare se iau în calcul la unitatea care i-a delegat.

!!!ATENȚIE: În mod excepțional, pentru cazurile când, se plătesc sume corespunzătoare perioadelor anterioare (ex. premii din cursul anului sau anuale, al 13-lea salariu etc.), numărul beneficiarilor (foști salariați sau salariați cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat) trebuie incluși în numărul mediu al salariaților proporțional cu perioadele pentru care se realizează plățile respective, astfel încât să existe o corespondență directă între sumele brute plătite și numărul mediu al salariaților.

- În rd.4 se înscrie **timpul efectiv lucrat de salariați** (excl. zilele libere și sărbătorile legale, pauzele de masă, concediile de odihnă, concediile de boală, întreruperi ale lucrului neimputabile salariaților etc.), defalcat în timp lucrat **în cadrul programului normal de lucru (rd.5)** stabilit prin contractul colectiv de muncă și în **timp lucrat suplimentar (rd.6)**, atât în zilele lucrătoare peste programul normal de lucru, cât și în zilele de repaus săptămânal, sărbători legale și alte zile nelucrătoare.

- În rd.7 sunt cuprinse persoanele care lucrează în întreprindere dar nu sunt pe statul de plată și nu au contract de muncă încheiat și anume:

- **patronii** care își desfășoară activitatea în propria unitate și pentru care sursa de venit o constituie numai dividendele și profitul unității;
- **lucrătorii familiari** reprezintă persoanele care-și exercită activitatea într-o unitate economică aparținând familiei sau unei rude, pe care o ajută și pentru care nu primesc remunerație sub formă de salariu; plata se realizează în natură (hrană, haine, locuință) sau ocazional, cu titlu excepțional și în bani, fără a figura pe statul de salarii.

Numărul mediu se calculează ca medie aritmetică simplă rezultată din suma efectivelor zilnice de persoane, din luna respectivă - inclusiv din zilele de repaus săptămânal și sărbători legale - împărțită la numărul total al zilelor calendaristice.

!!!ATENȚIE:

- În cazul în care în unitatea X sunt angajați salariați cu contract de muncă, în timp parțial, dar care au funcția de bază în altă unitate Y, raportarea se va face astfel:
 - Unitatea X va raporta acești salariați în **numărul mediu (rd.3), proporțional cu timpul lucrat** în unitatea X. În **efectivul salariaților (rd.1)** nu vor fi incluși, deoarece **nu au funcția de bază** la unitatea X.
 - Unitatea Y va raporta acești salariați în **efectivul salariaților (rd.1)** și în **numărul mediu (rd.3), proporțional cu timpul lucrat** în unitatea Y.
- În cazul în care pentru luna de referință nu există fondurile necesare care să acopere în totalitate/parțial plata drepturilor salariale pentru salariații unității raportoare sau ai unei activități distincte a acesteia, pentru a obține indicatori statistici (număr de salariați, câștiguri salariale medii lunare și orare) cu **grad cât mai mare de acuratețe**, se va proceda astfel:
 - pentru luna curentă, salariații care au lucrat, dar **nu** au fost plătiți din lipsa de fonduri se vor raporta doar în Cap.NR pe rd.1 “efectivul salariaților la sfârșitul lunii (excl. salariații cu contract de muncă/raport de serviciu suspendat)” și se va marca în Cap.DIF „Cauze ale diferențelor față de luna precedentă”, cauza 7 “Dificultăți financiare”. Pentru acești salariați nu se va mai raporta niciun alt indicator din chestionar;
 - pentru luna următoare, în care se vor primi fondurile și salariații vor fi plătiți pentru luna respectivă și retroactiv pentru luna anterioară, raportarea va include pe CAP.SAL rd.1 întreaga sumă brută plătită din fondul de salarii (afărentă ambelor luni pentru care au fost plătiți), restul indicatorilor fiind corespunzători doar lunii de referință pentru care se face raportarea. De asemenea, se va marca în Cap.DIF „Cauze ale diferențelor față de luna precedentă”, cauza 9 “Alte cauze” în care se va menționa motivul creșterii câștigului salarial urmare acordării drepturilor salariale pentru mai multe luni..

Capitolul SAL

Activitatea principală este identificată prin metoda ordinii descrescătoare (de sus în jos) ca fiind cea activitate care contribuie în cea mai mare măsură la valoarea adăugată totală a unității luate în considerare. Activitatea principală astfel identificată asigură, în mod necesar, 50% sau mai mult, din valoarea adăugată totală a unității. Codificarea activităților se determină pe baza Clasificării Activităților din Economia Națională - CAEN rev.2 - la nivel de clasă (cod de 4 cifre). **În caz de neclarități privind modul de codificare, vă rugăm să contactați specialiștii Direcției Regionale/Județene de Statistică.**

Activități secundare sunt acele activități care, alături de activitatea principală, produc bunuri și servicii destinate a fi vândute către terți. În cazul în care o întreprindere, pe lângă activitatea principală desfășoară mai multe activități secundare pentru care ține contabilitate distinct (poate furniza informații referitoare la valoarea producției, consumul intermediar, costul manoperei și surplusul operațional, forța de muncă și formarea capitalului fix brut) atunci întreprinderea trebuie să furnizeze date pentru activitatea principală și cele secundare.

În Cap.SAL: “Sumele brute plătite și câștigul salarial” datele se înscriu pe activități la nivel de clasă (4 cifre), începând cu activitatea principală (care definește profilul unității și care coincide cu codul CAEN

Rev.2 specificat în cartușul privind datele de identificare ale unității). Din însumarea datelor pe activități rezultă totalul pe întreaga unitate.

Unitățile cu număr mediu de salariați sub 50 pot completa, în Cap. NR și Cap. SAL, doar datele corespunzătoare coloanei "Total unitate", fără detalieri pe activități.

• **Rd.1** cuprinde **sumele brute plătite din fondul de salarii (excl. sumele compensatorii)**, inclusiv plata lunară a managerilor sau, după caz, indemnizația brută a administratorilor sau premii de performanță acordate acestora, potrivit contractelor de management, de administrare, de mandat sau de performanță, încheiate, potrivit legii:

- salariile de bază brute corespunzătoare timpului efectiv lucrat în program normal și suplimentar (inclusiv indexări, indemnizații de conducere, salarii de merit și alte drepturi care potrivit actelor normative fac parte din salariul de bază);
- sporurile și indemnizațiile acordate sub formă de procent din salariul de bază brut sau sume fixe;
- sumele plătite pentru timpul nelucrat (concedii de odihnă, de studii, pentru zile de sărbători, evenimente familiale deosebite, deces etc. prevăzute în contractele colective de muncă);
- indemnizațiile pentru incapacitate temporară de muncă, cauzată de boli obișnuite sau de accidente în afara muncii, boli profesionale și accidente de muncă plătite din fondul de salarii (exclusiv sumele plătite din bugetul asigurărilor sociale de stat), potrivit Lg. nr.263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice cu completările și modificările ulterioare;
- premiile în cursul anului și anuale sub diferite forme din fondul de salarii, al 13 - lea salariu etc.;
- drepturile în natură acordate salariaților sub formă de remunerație;
- alte sume plătite din fondul de salarii potrivit legii sau conform contractelor colective de muncă (prima de vacanță **pentru anul în curs**, prime pentru îmbrăcăminte, aprovizionare de iarnă etc).

!!!ATENȚIE:

➤ **În sumele brute plătite din fondul de salarii sunt incluse:**

- toate elementele de plată, incl. reținerile pentru plata ratelor, popriri, contribuția salariaților la bugetul asigurărilor pentru șomaj, pentru asigurările sociale de sănătate, contribuția individuală de asigurări sociale de stat datorată de asigurați, precum și restituirile din diminuări pentru nerealizarea producției;
- sumele plătite pentru perioada anterioară anului de referință (ore suplimentare, premiul anual și cel de vacanță corespunzător anului precedent etc.), precum și drepturile convenite dar neachitate în momentul completării chestionarului, cu condiția ca documentele de plată să fie întocmite și aprobate de cei în drept; aceste sume nu se vor mai include și în chestionarul completat pentru luna următoare;
- în caz de plăți suplimentare intervenite după expedierea chestionarului, acestea se vor include în chestionarul lunii următoare.

➤ **Din sumele brute plătite din fondul de salarii sunt excluse:**

- sumele compensatorii plătite din fondul de salarii sau prin ordonanță în cazul desfacerii contractului de muncă, ca urmare a restructurării întreprinderii;

- sumele plătite retroactiv ca urmare a câștigării în instanță a drepturilor bănești pentru primele de vacanță și a unor sporuri aferente anilor anteriori;
- drepturile salariale plătite retroactiv salariaților pentru anii anteriori celui de referință (cu excepția premiului anual și al celui de vacanță corespunzător anului precedent).

• Din **rd.1** sume brute plătite din fondul de salarii (excl. sumele compensatorii) se defalcă: în **rd.2** sumele brute plătite salariaților din fondul de salarii conform contractelor colective de muncă corespunzătoare **drepturilor în natură și ajutoarelor bănești, altele decât cele acordate în baza unor acte normative**, în **rd.3** premiile plătite din fondul de salarii.

- În **rd.4** se evidențiază **primele plătite ocazional** la alte perioade decât se face plata salariului în mod obișnuit (ex.: premiile trimestriale, semestriale pentru performanțe deosebite, individuale sau colective, primele de vacanță **pentru anul în curs**, al 13-lea salariu), cuprinse în **rd.3**.
- În **rd.5** se înscriu **sumele brute plătite salariaților (ca stimulente) din profitul net** al societăților comerciale, regiilor autonome și organizațiilor cooperatiste, potrivit legii. Se include și suma corespunzătoare cotei managerului sau administratorului. Se **exclud** dividendele plătite din profitul net.
- În **rd.6** se înscriu **sumele plătite din alte fonduri** decât fondul de salarii, inclusiv **drepturile în natură** (sub formă de produse, chirie, combustibil, energie, transport, etc.) și **ajutoarele bănești care se acordă în baza unor acte normative**, precum și **stimulentele** acordate dintr-un fond constituit prin aplicarea unui procent din sumele obținute din valorificarea de bunuri confiscate, sau din penalități provenite din sumele încasate prin executare silită potrivit Codului de procedură fiscală, din cele încasate în cadrul procedurii de reorganizare judiciară și faliment, alte stimulente acordate în afara fondului de salarii, în baza actelor normative în vigoare, precum și valoarea nominală a tichetelor de masă acordate conform Lg. nr.142/1998. Se **exclud** sumele plătite retroactiv pentru anii anteriori. **Nu se includ** sumele din FNUASS.
- În **rd.8** se înscriu sumele reprezentând contribuțiile salariaților la bugetul asigurărilor pentru șomaj conform Lg. nr.76/2002 privind sistemul asigurărilor pentru șomaj și stimularea ocupării forței de muncă, cu modificările și completările ulterioare.
- În rd.9 se înscriu sumele reprezentând contribuțiile individuale de asigurări sociale de stat reținute salariaților potrivit Lg. nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice, cu completările și modificările ulterioare.
- În rd.10 se înscriu sumele reprezentând contribuțiile salariaților pentru asigurările sociale de sănătate, care se rețin conform Lg.95/2006 privind reforma în domeniul sănătății cu modificările și completările ulterioare.
- În **rd.11** se înscrie impozitul aferent **sumelor brute plătite (rd.7)** conform cotelor de impozitare în vigoare.

!!!ATENȚIE:

Salariații care sunt trimiși în **somaj tehnic**, beneficiind, conform legislației în vigoare, de o indemnizație din salariul de bază corespunzător locului de muncă ocupat, plătită din fondul de salarii, vor fi incluși în raportarea lunară astfel:

- în **efectivul salariaților** la sfârșitul lunii cu contract de muncă suspendat (Cap.NR.rd.2);
- în **numărul mediu** (Cap.NR.rd.3), proporțional cu timpul de lucru prevăzut în contractul de muncă;
- **timpul efectiv lucrat** (Cap.NR.rd.4) corespunzător acestei categorii de salariați va fi egal cu 0;
- în **fondul de salarii**: sumele aferente indemnizației primite (Cap.SAL.rd.1);
- **contribuțiile individuale** se vor calcula în conformitate cu cotele prevăzute prin legislație (Cap.SAL.rd.8 ÷ rd.11).

Cap.DIF: “Cauze ale diferențelor (±) față de luna precedentă” se completează prin înscrierea semnului **X** în căsuța corespunzătoare cauzelor care au determinat diferențele atât din Cap. NR cât și din Cap. SAL, față de luna precedentă. Pot fi înscrise una sau mai multe cauze.

Capitolul INV

Investițiile nete reprezintă cheltuielile efectuate pentru lucrări de construcții, de instalații și de montaj, pentru achiziționarea de utilaje, mijloace de transport, alte cheltuieli destinate **creării de noi mijloace fixe** (a căror valoare individuală să depășească 1.800 lei conform H.G.105/2007 și să aibă o durată normată de serviciu mai mare de un an) pentru dezvoltarea, modernizarea, reconstrucția celor

existente, precum și valoarea serviciilor legate de transferul de proprietate al mijloacelor fixe existente și al terenurilor preluate cu plată de la alte unități (taxe notariale, comisioane, cheltuieli de transport, de încărcare, descărcare etc.). Toate elementele componente ale indicatorului investiții se raportează atunci când sunt realizate din punct de vedere fizic (recepționarea diverselor faze de construcții, terminarea montajului etc.). Indicatorul INVESTIȚII **include** următoarele elemente de structură:

- **Lucrările de construcții** reprezintă ansamblul lucrărilor prin care se realizează construcțiile noi, reconstruirea, dezvoltarea, modernizarea clădirilor cu destinație industrială, agricolă, de locuit precum și spații pentru vânzare și depozitare, hoteluri, spitale, săli de spectacole, etc. Ele includ: instalațiile funcționale interioare, respectiv electrice pentru iluminat și forță, sanitare, de încălzit, de climatizare și ventilație; amenajarea și pregătirea terenurilor pentru construcții, forajele pentru alimentări cu apă; construcțiile metalice inclusiv montarea lor; fundațiile și postamentele pentru montajul utilajelor. În valoarea lucrărilor de construcții se cuprinde și valoarea lucrărilor de montaj a utilajelor tehnologice și funcționale cu întregul complex de operații prin care se realizează asamblarea și fixarea pe fundații precum și lucrările de instalare a conductelor industriale, lucrările de izolații, probele și rodajele mecanice.

- **Utilajele cu și fără montaj** reprezintă mașinile, echipamentele, liniile și instalațiile tehnologice care pot funcționa numai după montaj precum și cele care pot funcționa fără montaj, cum ar fi: mașini de birou, de scris, de contabilizat, calculatoare, aparate video, faxuri, frigiderice și alte aparate electrice și electrotehnice, case de bani, mașini de gătit.

- **Mijloacele de transport** sunt acele mijloace folosite pentru deplasarea în exteriorul și interiorul unității, cum ar fi: mijloace de transport rutier, naval (inclusiv platforme de foraj sau de exploatare), feroviar, aerian, precum și biciclete, motociclete, vehicule pentru invalizi, vehicule cu tracțiune manuală și animală. Nu sunt incluse benzile transportoare, elevatoarele etc.

- **Lucrările geologice și de foraj** cuprind cheltuielile făcute pentru identificarea de noi rezerve de substanțe minerale utile, promovarea rezervelor de substanțe utile în categorii superioare, obținerea datelor de proiectare a construcțiilor energetice, hidrotehnice, industriale, pentru determinarea structurii și compoziției solului, regimului de apă freatică pe terenurile unde urmează să fie amplasate obiectivele de investiții; forajul de exploatare, forajul de injecție;

- **Alte cheltuieli de investiții**, care includ:

° cheltuieli efectuate pentru: cumpărarea animalelor de muncă, de producție și reproducție; plantații de pomi, viță de vie, împăduriri;

° achiziționarea obiectelor de inventar gospodăresc de natura mijloacelor fixe (perdele, covoare, mobilier din lemn sau metal pentru birou și magazine etc.), a exponatelor muzeistice și pentru biblioteci;

° plata studiilor de cercetare și proiectare pentru obiective de investiții, comisionul băncilor pentru operațiuni efectuate în legătură cu investițiile, taxe notariale, vamale, de manipulare etc.

Nu sunt incluse în volumul investițiilor nete:

- valoarea terenurilor și a mijloacelor fixe din țară care au mai fost folosite (inclusiv cele din import care au mai fost înregistrate ca mijloace fixe la unități din țară);

- cumpărările de obiective în curs de execuție, respectiv lucrările geologice (se vor include în volumul de investiții doar sumele cheltuite cu obiectivele în curs de execuție după cumpărarea lor pentru continuarea procesului de investiții);

- valoarea apurturilor și sumele acordate în avans terților.